

Republica Moldova

GUVERNUL

HOTĂRÎRE Nr. HG143/2018
din 12.02.2018

**pentru aprobarea Instrucțiunii cu privire la
mecanismul de cooperare intersectorială pentru
prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului**

Publicat : 16.02.2018 în MONITORUL OFICIAL Nr. 48-57 art. 168 Data intrării în vigoare

În scopul executării art. 20 lit. c) din Legea nr. 140 din 14 iunie 2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 167-172, art. 534), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Instrucțiunea cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului (se anexează).
2. Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și Ministerul Afacerilor Interne vor întreprinde măsurile ce se impun pentru implementarea Instrucțiunii cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului.
3. Se recomandă autorităților administrației publice locale să întreprindă măsurile necesare pentru a asigura aplicarea Instrucțiunii nominalizate în procedurile de lucru interne.
4. Ministerele cu responsabilități în domeniu vor asigura, în limitele competențelor, suportul metodologic și coordonarea activităților de implementare și monitorizare a acțiunilor de aplicare a Instrucțiunii menționate.
5. Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale va face public anual, pînă la sfîrșitul semestrului I, raportul de monitorizare a aplicării Instrucțiunii nominalizate.

PRIM-MINISTRU Pavel FILIP

CONTRASEMNEAZĂ:

MINISTRUL SĂNĂTĂȚII,

MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE Svetlana CEBOTARI

MINISTRUL EDUCAȚIEI,

CULTURII ȘI CERCETĂRII Monica BABUC

MINISTRUL AFACERILOR INTERNE Alexandru JIZDAN

Nr. 143. Chișinău, 12 februarie 2018.

Aprobată
prin Hotărîrea Guvernului
nr. 143 din 12 februarie 2018

INSTRUCȚIUNE
cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială
pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului
Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

1. Prezenta Instrucțiune stabilește mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea fiecărui copil.
2. Prezenta Instrucțiune valorifică rolul serviciilor universale, eficientizând cooperarea intersectorială în domeniul protecției copilului prin centrarea pe prevenirea primară a riscurilor și reducerea necesității intervențiilor în conformitate cu Instrucțiunile privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 270 din 8 aprilie 2014.
3. Prevederile prezentei Instrucțiuni vizează modul de intervenție și cooperare a angajaților care activează în domeniile educației, ocrotirii sănătății, asistenței sociale și ordinii publice pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului.
4. În sensul prezentei Instrucțiuni, noțiunile utilizate au următoarele semnificații:
  - 1) bunăstarea copilului - satisfacerea necesităților copilului în toate domeniile importante pentru creșterea și dezvoltarea armonioasă a acestuia, care îi asigură un început bun în primii ani de viață și pregătire pentru realizări pe tot parcursul vieții. Domeniile bunăstării copilului sînt:
    - a) siguranță - protecție de violență, neglijare, exploatare și vătămare acasă, în instituția de învățămînt sau în comunitate;
    - b) sănătate - suport în adoptarea unui mod sănătos de viață și acces la asistență medicală pentru atingerea standardelor de sănătate fizică și mintală;
    - c) realizare - susținere și îndrumare în procesul de învățare și de dezvoltare a abilităților, încrederii și respectului de sine acasă, în instituția de învățămînt și în comunitate, în corespundere cu vârsta și potențialul copilului;
    - d) îngrijire cu afecțiune - asigurare a unui mediu de creștere și dezvoltare care oferă dragoste, susținere și încurajare și care răspunde necesităților copilului;
    - e) activism - creare a oportunităților și încurajarea participării în diverse activități în corespundere cu interesele, vârsta și potențialul copilului care contribuie la o creștere și dezvoltare armonioasă;
    - f) respect - recunoaștere a importanței și asigurare a dreptului fiecărui copil de a fi tratat cu stimă și demnitate oricînd, indiferent de vîrstă, sex sau origine, indiferent de ceea ce a făcut sau nu a reușit să facă; totodată, respectul presupune asigurarea condițiilor necesare în care copilul să fie auzit și să participe la luarea deciziilor ce îl vizează, în corespundere cu vârsta și potențialul său;
    - g) responsabilitate - încurajare și sprijin în asumarea sarcinilor și rolurilor active acasă, în instituția de învățămînt și comunitate, capacitatea de autocontrol, înțelegerea și respectarea normelor morale și sociale, în corespundere cu vârsta și potențialul copilului;
    - h) incluziune - acceptarea fiecărui copil, fără nicio diferențiere, drept o persoană care poate avea o contribuție valoroasă în familie și comunitate, eliminarea inegalităților sociale, educaționale, fizice și economice și acceptarea ca membru activ al comunității în care trăiește și învață, în corespundere cu vârsta și potențialul copilului;
  - 2) factori protectori ai familiei - elemente-cheie de consolidare a competențelor parentale în vederea valorificării potențialului familiei pentru asigurarea bunăstării copilului. Factorii protectori ai familiei sînt:
    - a) reziliență parentală - capacitate a părinților/persoanei în grija cărora/căreia se află copilul de a face față tensiunilor în familie, presiunilor economice și altor factori de stres cotidian și de a satisface necesitățile de creștere și educare a copilului, inclusiv în situații de stres;
    - b) rețea socială de suport al familiei - dorința și capacitatea părinților de a stabili relații sociale cu membrii comunității, de a participa la diferite activități din comunitate, de a solicita și a obține

susținere emoțională, sprijin informațional, instrumental sau spiritual din partea membrilor comunității;

c) capacitate parentală pentru îngrijirea și dezvoltarea copilului -competențe parentale formate, dorința și capacitatea de a învăța despre îngrijirea și educația copilului, cunoașterea copilului propriu;

d) sprijin concret la necesitate - capacitatea părinților/persoanei în grija căroră/căreia se află copilul de a cunoaște și de a apela la ajutor în diferite situații de dificultate, experiențele de accesare a serviciilor și de depășire a barierelor în acest proces;

e) capacitate a părinților/persoanei în grija căroră/căreia se află copilul de a dezvolta competențele emoționale și sociale ale copilului - capacitate de a stabili relații emoționale cu copilul, de a exprima dragoste și afecțiune față de copil, de a-l ajuta pe copil să își exprime emoțiile și de a gestiona emoțiile acestuia;

3) intervenție primară - acțiuni de suport oferite de către persoana desemnată copilului și familiei din momentul apariției primelor semne de îngrijorare;

4) intervenție primară specializată - acțiuni de suport oferite copilului și familiei cu implicarea, de către persoana desemnată, a angajaților din cadrul serviciilor universale și din cadrul altor autorități, structuri, instituții cu competențe în domeniul protecției copilului;

5) risc - combinare a probabilității și consecințelor producerii unor întâmplări nefavorabile asupra bunăstării copilului;

6) îngrijorare - stare de neliniște apărută în procesul observării copilului, care indică asupra existenței unor semne ce afectează unul sau mai multe domenii de bunăstare a acestuia;

7) persoană desemnată - angajat al serviciilor universale, care este în contact direct cu copilul și familia lui, responsabil de observarea sistematică a bunăstării copilului, planificarea și realizarea intervenției primare pentru prevenirea riscurilor privind bunăstarea copilului;

8) prevenire primară a riscurilor - ansamblu de măsuri de observare sistematică a bunăstării copilului, evaluare a îngrijorărilor referitoare la bunăstarea copilului, planificare și realizare a acțiunilor pentru înlăturarea îngrijorărilor respective efectuate de către persoana desemnată și, după caz, alți specialiști prin intervenții primare și intervenții primare specializate, conform prevederilor prezentei Instrucțiuni;

9) servicii universale - instituții medico-sanitare publice care acordă asistență medicală primară și instituții de învățământ preșcolar, primar, secundar (ciclul I și II) și profesional tehnic;

10) coordonator - angajat al serviciilor universale care oferă suport persoanei desemnate, implică specialiști din alte autorități, instituții, servicii, coordonează implementarea acțiunilor planificate pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului și referă cazul la alte servicii.

5. Obiectivele mecanismului de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului sînt:

1) consolidarea intervenției angajaților serviciilor universale pentru satisfacerea necesităților copilului;

2) asigurarea abordării holistice în observarea și înlăturarea semnelor de îngrijorare în scopul îmbunătățirii bunăstării copilului;

3) reducerea necesității intervențiilor de protecție prin acțiuni de prevenire primară;

4) valorificarea potențialului familiei în creșterea și dezvoltarea copilului.

Capitolul II

CADRUL INSTITUȚIONAL DE COOPERARE INTERSECTORIALĂ ÎN PREVENIREA PRIMARĂ A RISCURILOR PRIVIND BUNĂSTAREA COPILULUI

6. Cadrul instituțional este format din autorități, instituții, servicii cu competențe în domeniul protecției copilului.

7. Responsabilitatea primară pentru implementarea prezentei Instrucțiuni revine serviciilor

universale, în mod special conducătorilor de instituții, coordonatorilor și persoanelor desemnate din cadrul acestora.

8. Conducătorul serviciului universal are următoarele atribuții:

- 1) reflectă în regulamentul intern al instituției obligativitatea implementării prevederilor prezentei Instrucțiuni;
- 2) include atribuțiile persoanei desemnate și ale specialistului coordonator în fișa postului angajaților vizati;
- 3) asigură informarea familiei/copilului (verbal) și autorității tutelare locale (în scris) despre persoana desemnată a copilului;
- 4) asigură persoana desemnată cu setul necesar de instrumente pentru observare, evaluare, planificare și raportare;
- 5) facilitează accesul persoanei desemnate, al coordonatorului la cursuri de instruire continuă;
- 6) asigură informarea angajaților referitor la prevederile prezentei Instrucțiuni pentru a identifica și a transmite persoanelor desemnate îngrijorările privind bunăstarea copilului.

9. În cadrul serviciilor universale, persoana desemnată este responsabilă pentru observarea sistematică a bunăstării copilului, evaluarea, planificarea și realizarea intervenției primare.

10. Persoana desemnată este stabilită în funcție de vârsta copilului, după cum urmează:

- 1) pentru copiii de vârstă preșcolară, care nu sînt încadrați în instituții de educație timpurie (învățămînt preșcolar), persoana desemnată este asistentul medicului de familie din cadrul instituției medico-sanitare publice la care se află în evidență;
- 2) pentru copiii de vârstă preșcolară care sînt încadrați în instituții de educație timpurie (învățămînt preșcolar), persoana desemnată este educatorul grupei din cadrul instituției de educație preșcolară;
- 3) pentru copiii de vârstă școlară care sînt încadrați în instituții de învățămînt primar, învățămînt secundar (ciclul I și ciclul II) sau profesional tehnic, persoana desemnată este dirigintele de clasă/grupă din cadrul instituției de învățămînt.

11. Persoana desemnată are următoarele atribuții:

- 1) efectuează observări sistematice ale bunăstării copilului și determină domeniile bunăstării care prezintă îngrijorare;
- 2) evaluează bunăstarea copilului în cazul existenței îngrijorării/ îngrijorărilor;
- 3) planifică și realizează acțiuni de intervenție primară pentru prevenirea riscurilor privind bunăstarea copilului;
- 4) participă, conform solicitării coordonatorului, la realizarea acțiunilor de intervenție primară specializată;
- 5) asigură completarea, păstrarea și transmiterea fișelor de observare, evaluare și planificare a bunăstării copilului;
- 6) generalizează anual datele privind implementarea Instrucțiunii și prezintă raportul coordonatorului.

12. Persoana desemnată este profesionistul care deține informații relevante despre situația copilului și la care pot apela specialiștii altor autorități, instituții, servicii pentru cooperare și schimb de informații.

13. Responsabilitatea pentru coordonarea și asigurarea realizării acțiunilor planificate pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului este atribuită coordonatorului, care poate fi:

- 1) medicul de familie - pentru asistentele medicale de familie;
- 2) directorul sau metodistul în instituția preșcolară - pentru educatori;
- 3) directorul adjunct sau coordonatorul din instituția de învățămînt privind acțiunile de prevenire, identificare, raportare și referire a copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului - pentru diriginții de clasă/grupă.

14. Coordonatorul are următoarele atribuții:

- 1) oferă suport și acordă consultații persoanei desemnate în evaluarea, planificarea și realizarea acțiunilor pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului;

- 2) facilitează implicarea specialiștilor din alte autorități, instituții, servicii în procesul de evaluare, planificare și realizare a acțiunilor de intervenție primară specializată;
  - 3) decide și referă cazul copilului autorităților, instituțiilor, serviciilor de asistență medicală specializată, asistență socială, ordine publică, de asistență psihopedagogică.
15. În cazul absenței temporare a persoanei desemnate sau coordonatorului, pentru perioada absenței, atribuțiile acestora sînt delegate altor persoane de către coordonator și, respectiv, conducătorul instituției.

Capitolul III

PROCEDURILE DE COOPERARE INTERSECTORIALĂ ÎN PREVENIREA PRIMARĂ A RISCURILOR

PRIVIND BUNĂSTAREA COPILULUI

Secțiunea 1

Observarea sistematică a bunăstării copilului

16. Observarea sistematică asupra bunăstării copilului este realizată de către persoana desemnată în corespundere cu prevederile punctului 10.
17. Persoana desemnată înregistrează observările sistematice în Fișa de observare a bunăstării copilului (în continuare - Fișă de observare), aprobată prin ordinul comun al ministrului sănătății, muncii și protecției sociale și al ministrului educației, culturii și cercetării. În cazul în care, ca urmare a completării Fișei de observare, sînt identificate semne de îngrijorare privind bunăstarea copilului, persoana desemnată întreprinde acțiunile prevăzute la secțiunea a 2-a.
18. Periodicitatea completării Fișei de observare în sistemul de sănătate corespunde periodicității examinărilor efectuate conform standardelor de supraveghere a copiilor în condiții de ambulator.
19. În instituțiile de învățămînt general și profesional tehnic, Fișa de observare se completează anual, de regulă, la sfîrșitul anului de studii.
20. Suplimentar la periodicitatea stabilită, Fișa de observare se completează la momentul apariției anumitor semne de îngrijorare privind bunăstarea copilului.
21. În cazul schimbării locului de trai/domiciliului sau a instituției de învățămînt, atribuțiile persoanei desemnate vor fi preluate de către specialiștii responsabili de la noul loc de trai/domiciliu sau din cadrul noii instituții de învățămînt.

Secțiunea a 2-a

Evaluarea îngrijorărilor privind bunăstarea copilului

22. Evaluarea bunăstării copilului este realizată de către persoana desemnată, utilizînd Fișa de evaluare a bunăstării copilului (în continuare - Fișa de evaluare), aprobată prin ordinul comun al ministrului sănătății, muncii și protecției sociale și al ministrului educației, culturii și cercetării.
23. În cadrul evaluării, persoana desemnată stabilește:
- 1) ce domenii ale bunăstării copilului sînt afectate și care sînt cauzele;
  - 2) dacă persoana desemnată dispune sau nu de toată informația necesară pentru a ajuta copilul;
  - 3) ce poate face persoana desemnată și instituția pe care o reprezintă pentru a-l ajuta pe copil;
  - 4) dacă este nevoie sau nu de sprijin din partea altor autorități, instituții, servicii.
24. În procesul de evaluare, persoana desemnată discută cu copilul (conform vîrstei și nivelului de înțelegere), părinții/persoana în grija căroră/căreia se află copilul, profesioniștii din cadrul instituției pentru a acumula informații relevante privind bunăstarea copilului.
25. Ca urmare a evaluării, persoana desemnată face constatări cu privire la:
- 1) creșterea și dezvoltarea: ce îi reușește și ce poate realiza copilul, calitățile copilului care determină obținerea unor rezultate bune;
  - 2) capacitatea părinților/persoanei în grija căroră/căreia se află copilul de a asigura bunăstarea copilului: ce îi reușește familiei să facă pentru a crea condiții necesare creșterii și dezvoltării copilului și/sau ce nu îi reușește;

3) rețeaua de suport din comunitate: totalitatea persoanelor, serviciilor din comunitate (specialiști, instituții) care oferă sau pot oferi sprijin familiei în îngrijirea și educația copilului.

26. În urma evaluării, persoana desemnată ia una din următoarele decizii:

- 1) nu este necesar să se întreprindă acțiuni (îngrijorarea nu s-a confirmat);
- 2) este necesar să fie planificate acțiuni pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului.

Secțiunea a 3-a

Planificarea acțiunilor pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului

27. Dacă în urma evaluării se confirmă îngrijorările și necesitatea de a interveni conform deciziei luate potrivit punctului 26 subpunctul 2), persoana desemnată inițiază completarea Fișei de planificare a acțiunilor pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului (în continuare - Fișa de planificare), aprobată prin ordinul comun al ministrului sănătății, muncii și protecției sociale și al ministrului educației, culturii și cercetării.

28. Fișa de planificare include:

- 1) acțiunile care pot fi realizate de către persoana desemnată în cadrul instituției pe care o reprezintă, cu indicarea termenelor de realizare și a rezultatelor obținute;
- 2) acțiunile care pot fi realizate cu implicarea specialiștilor din sectorul care îl reprezintă persoana desemnată;
- 3) acțiunile care pot fi realizate cu implicarea specialiștilor din sectoarele asistență socială și ordine publică.

29. Acțiunile din Fișa de planificare sînt îndreptate spre înlăturarea îngrijorărilor și pun accent pe valorificarea potențialului copilului, al familiei și al rețelei de suport din comunitate.

30. Persoana desemnată stabilește acțiunile din Fișa de planificare împreună cu coordonatorul, familia și copilul, imediat după finalizarea evaluării.

31. În cazul necesității implicării specialiștilor din alte servicii/sectoare, coordonatorul oferă suport în contactarea acestora și facilitează convocarea echipei multidisciplinare în decurs de cel mult trei zile lucrătoare, a cărei componență poate fi revizuită sau completată.

32. În cazul în care, ca urmare a realizării acțiunilor din Fișa de planificare se constată că:

- 1) îngrijorarea/îngrijorările față de bunăstarea copilului a fost/au fost înlăturată(e) - copilul este reinclus în procesul de observare sistematică;
- 2) este necesară revizuirea acțiunilor din Fișa de planificare -coordonatorul, în cooperare cu persoana desemnată, convoacă echipa multidisciplinară;
- 3) îngrijorările/îngrijorările față de bunăstarea copilului nu a fost/au fost înlăturată(e) - coordonatorul referă cazul copilului spre soluționare asistentului social comunitar.

Secțiunea a 4-a

Schimbul de informații și documente

33. Toate informațiile despre copil și familie sînt prelucrate conform prevederilor normative privind protecția datelor cu caracter personal.

34. Persoana desemnată, înainte de a face schimbul de informații cu alți specialiști, trebuie să se asigure că:

- 1) informația este relevantă funcției specialistului cu care intenționează să coopereze;
- 2) are acordul copilului/părintelui/persoanei în grija căruia/căreia se află copilul privind schimbul de informații care îi vizează, cu excepția cazurilor în care obținerea acordului poate genera pericol pentru viața și sănătatea copilului.

35. Fișele de observare, evaluare și planificare sînt incluse și se păstrează în dosarul personal al copilului, deținut de serviciile universale (carnetul medical, dosarul personal al elevului).

36. În cazul în care copilul trece în evidența altei instituții din cadrul serviciilor universale (cu excepția copiilor care absolvest instituția de învățămînt general sau profesional tehnic), persoana

desemnată este obligată să transmită (personal sau prin scrisoare recomandată) fișele de observare, evaluare și planificare ale copilului conducătorului instituției respective în termen de 10 zile calendaristice.

37. La absolvirea instituției de învățământ secundar (ciclul I și ciclul II) sau profesional tehnic (sau la împlinirea de către copil a vârstei de 18 ani înainte de absolvirea instituției de învățământ respective), în cazul copiilor în privința cărora au fost planificate și realizate intervenții primare specializate, persoana desemnată este obligată să transmită (personal sau prin scrisoare recomandată) copiile fișelor de observare, evaluare și planificare autorității tutelare teritoriale de la locul de trai al copilului în termen de 30 de zile calendaristice.

Capitolul IV PROCEDURA DE RAPORTARE

38. Coordonatorul transmite anual raportul instituției cu privire la cazurile de prevenire primară a riscurilor privind bunăstarea copilului:

- 1) pînă la data de 15 februarie a anului curent, Asociației medicale teritoriale/Centrului medicilor de familie - în cazul specialiștilor din domeniul medical;
- 2) pînă la data de 20 iunie a anului curent, organului local de specialitate în domeniul învățămîntului - în cazul specialiștilor din domeniul educațional.

39. Asociația medicală teritorială/Centrul medicilor de familie și, respectiv, organul local de specialitate în domeniul învățămîntului transmit autorității tutelare teritoriale raportul consolidat privind cazurile de prevenire primară a riscurilor privind bunăstarea copilului pînă pe data de 20 februarie și, respectiv, 30 iunie a anului curent.

40. Autoritățile tutelare teritoriale prezintă Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale raportul generalizat cu privire la cazurile de prevenire primară a riscurilor privind bunăstarea copilului pînă la 1 august a anului curent.

41. Modelele raportului instituției, raportului consolidat, raportului generalizat sînt aprobate prin ordinul comun al ministrului sănătății, muncii și protecției sociale și al ministrului educației, culturii și cercetării.

42. Se recomandă coordonatorilor din cadrul serviciilor universale, precum și instituțiilor menționate la punctul 39 să efectueze anual analiza rapoartelor instituției, rapoartelor consolidate/generalizate privind cazurile de prevenire primară a riscurilor privind bunăstarea copilului și să întreprindă măsurile necesare pentru:

- 1) îmbunătățirea și/sau dezvoltarea serviciilor/activităților de suport pentru copii și părinți/persoana în grija cărora/căreia se află copilul, în scopul contribuției la bunăstarea copilului;
- 2) facilitarea schimbului de experiență și bune practici între persoanele desemnate, coordonatori, instituții, în scopul eficientizării implementării prezentei Instrucțiuni.